

Sygn. akt II CZ 15/14

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Iwona Koper

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z wniosku J. F. i R. F.

przy uczestnictwie "D." Spółki Akcyjnej z siedzibą w P.

o ustanowienie służebności przesyłu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 maja 2014 r.,

zażalenia wnioskodawców

na postanowienie częściowe Sądu Okręgowego w P.

z dnia 17 grudnia 2013 r.

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem częściowym z dnia 17 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy w P. odrzucił apelację wnioskodawców J. F. i R. F. wniesioną od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 28 czerwca 2013 r., ustanawiającego na nieruchomości wnioskodawców położonej w p. na ul. W. [...] bliżej opisaną służebność przesyłu na rzecz uczestnika postępowania D. S.A. w zamian za wynagrodzenie w kwocie 8.715 złotych. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, że apelacja wnioskodawców kwestionująca wysokość przyznanego im wynagrodzenia i domagająca się jego zmiany przez podwyższenie do kwoty 11.619 złotych była niedopuszczalna z uwagi na brak przedmiotu (substratu) zaskarżenia, albowiem Sąd nie orzekł o całości żądania wnioskodawców.

W zażaleniu na to postanowienie wnioskodawcy, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 351 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. w związku z art. 518 k.p.c. oraz naruszenie art. 518 k.p.c. wnieśli o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odrzucenie apelacji było wynikiem przyjęcia przez Sąd Okręgowy poglądu, że skoro wnioskodawcy we wniosku o ustanowienie służebności przesyłu na ich nieruchomości określili wysokość postulowanego przez nich wynagrodzenia na 50.400 złotych, to Sąd Rejonowy ustalając je w postanowieniu na kwotę 8.715 złotych, powinien był oddalić wniosek w pozostałej części. Skoro tego nie uczynił wnioskodawcy zobligowani byli do złożenia wniosku o uzupełnienie sentencji tego postanowienia na podstawie art. 351 w związku z art.13 § 2 k.p.c., co dopiero otworzyłoby im drogę do skutecznego zaskarżenia tej części sentencji orzeczenia. Teza ta - jak najbardziej aktualna w odniesieniu do wyroków wydanych w postępowaniu procesowym - nie jest jednak adekwatna do realiów niniejszej sprawy, a to z uwagi na przedmiot i tryb postępowania o ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu. Stosownie do art. 305² § 2 k.c., przedmiotem niniejszego postępowania było ustanowienie - na żądanie właścicieli obciążonego gruntu - służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego za odpowiednim

wynagrodzeniem na rzecz wnioskodawców. Uznając, że zachodzą przesłanki do ustanowienia na wniosek właściciela obciążonego gruntu odpłatnej służebności przesyłu sąd rejonowy ustala wysokość należnego mu wynagrodzenia na podstawie wyników przeprowadzonego postępowania dowodowego, co oznacza, że ustanawiając służebność przesyłu i przyznając odpowiednią kwotę tytułem wynagrodzenia orzeka jednocześnie o całości żądania. W świetle utrwalonych poglądów orzecznictwa jeśli sąd w postępowaniu nieprocesowym powinien rozstrzygnąć o wszystkich żądaniach z urzędu, uczestnikom postępowania przysługuje apelacja, nie zaś wniosek o uzupełnienie postanowienia (por. m.in. uchwała SN z dnia 21 lipca 1988 r., III CZP 61/88, OSNC 1989, nr 10, poz. 160, postanowienie SN z dnia 3 października 2003 r., III CKN 1529/00, niepubl). W sytuacji ustalenia przez Sąd Rejonowy wynagrodzenia w kwocie niższej niż postulowana we wniosku, wnioskodawcom przysługiwało więc prawo złożenia apelacji co do wynagrodzenia bez konieczności uprzedniego złożenia wniosku o uzupełnienie postanowienia Sądu Rejonowego przez zamieszczenie w sentencji sformułowania, że oddała roszczenie wnioskodawców o wynagrodzenie w części przewyższającej kwotę przyznaną z tego tytułu. W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c.